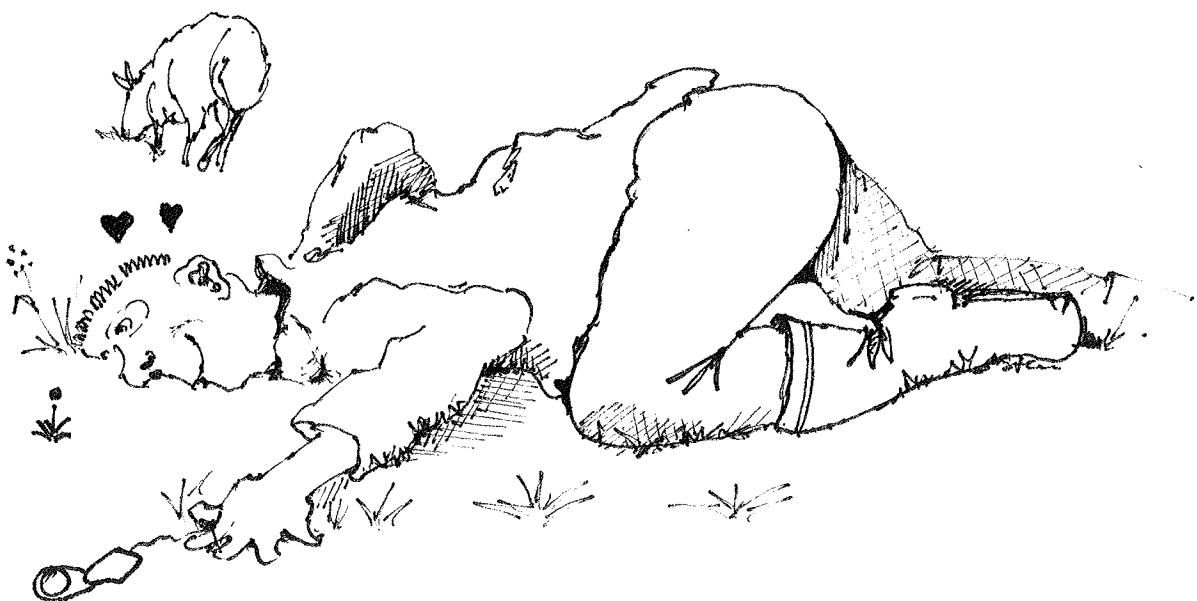

vol. 32 nr. 1 1989

Mossornas Vänner

innehåller:

	sid.
HEDENÄS, L. Cryphaea heteromalla i Sverige.....	1
DAMSHOLT, K. De store Lophocolea-arter i Norden.....	2
HEDENÄS, L. Sinikka Piippos Brachytheciumnyckel översatt.....	8
Exkursionsrapporter.....	13
Vårprogram.....	21
NBS i Jämtland 30 juli - 4 augusti.....	23
Levermosskurs i Jämtland 7-11 augusti.....	24
Resultat- & balansräkning för MV.....	25
Kallelse till årsmöte.....	27
Subscription & back copy prices etc.....	28

Mossornas Vänner

FÖRENINGENS OCH TIDSKRIFTENS SYFTE: Att befrämja den amatörbryologiska verksamheten i de nordiska länderna.

VERKSAMHET:

- Inventering av Göteborgstraktens mossor.
- Exkursionsverksamhet m m i Stockholmstrakten.
- Exkursionsverksamhet m m i Lund.
- Projekt "Vitmossor i Norden".
- Bestämningsservice.

ÄLDRE NUMMER: 12.50 kr/styck + frakt & exp. (frakt- & exp.av-gifter: <6 ex: 10 kr, <11 ex: 15 kr, <35 ex: 30 kr).
Beställes genom inbetalning till postgirot.

ANDRA PUBLIKATIONER: Andersson, H. m fl. 1986. Vitmossor i Norden. Flora, 108 s. Pris med frakt 70 kr. F n slutsåld men ny, reviderad upplaga inom kort.

PRENUMERATION: 40 kr för 1988. Medlemmar erhåller inbetalnings-kort med årets första nummer. Familjemedlemmar 10 kr (ej tidskr.)

POSTGIRO: 13 37 88-0.

INSTRUKTION FÖR ARTIKELSKRIVARE: Manus skall skrivas på A4 och elmaskin. Marginalerna lika stora vä-hö; 2-3 cm, uppåt 2.5-3 cm, nedåt ca 2 cm. Marginalen upptill på titelsidan skall ge plats för rubrik och i förekommande fall även "summary". Artiklar och notiser av allehanda slag är välkomna. För artiklar av mera allmänt intresse; bifoga gärna ett sammandrag på engelska. SISTA INLÄMNINGSDAG för sådant som skall med i nästa nummer är 31/1 1989.

REDAKTÖR: Pär Johansson. Se adress nedan.

KONTAKTPERSONER:

Nils Cronberg	Solbyn, Sandbyvägen 204, 240 10 DALBY. tel. 046-200925.
Pär Johansson	Birgittagatan 4 B, 414 53 GÖTEBORG. tel. 031-129483.
Göran Sidenvall	Karlavägen 7, 671 00 ARVIKA tel. 0570-14253.
Gerhard Kristensson	Ekebydalsvägen 87, 186 00 VÄLLENTUNA. tel. 0762-71857.
Lars Söderström	Ekol.Botanik, Umeå Univ., 901 87 UMEÅ. tel. 090-166054/194333.
Arne Pedersen	Snippen 7 F, 0566 OSLO 5. tel. 02-370040.
Magne Hofstad	1927 RÅNÅSFØSS. Tel. 02-729170.

Cryphaea heteromalla i Sverige

Lars Hedenäs

Abstract: The second Swedish find of Cryphaea heteromalla (Hedw.) Mohr is reported.

Cryphaea heteromalla (Hedw.) Mohr är sedan länge känd från en svensk lokal (Angered i Västergötland), där arten samlades 1925. Numera är arten troligen utgången på denna lokal (Floravårdssekmittén för mossor 1988). Under studier i Naturhistoriska Riksmuseets (S) herbarium fann jag emellertid nyligen material från en lokal i Dalsland (Fig. 1). Materialt hade ursprungligen bestämts till Pseudoleskea filamentosa (= Lescuraea incurvata) av C. Jensen. Kollekten är steril och saknar därmed de för arten annars karakteristiska raderna av kapslar längs stamarna.

Det kan kanske vara värt att studera strandskogarna nära Vänerns Dalslandssida lite närmare.....

Fynduppgifter: Dalsland, Åmåls sn., Årbol, på aspstam nära Vänern, 22.VI.1922, P.A.Larsson. (Rikets nät: 10C 0e).

Litteratur: Floravårdssekmittén för mossor. 1988. Preliminär lista över hotade mossor i Sverige. Svensk Bot. Tidskr. 82: 423-445.

Fig. 1. Utbredningen av Cryphaea heteromalla i Sverige.

300 km

De store Lophocolea-arter i Norden

- Hvor vokser *L. latifolia*?

af K.Damsholt

Botanisk Laboratorium, Københavns Universitet
Gothersgade 140, 1123 København K. Danmark.

***Lophocolea bidentata-cuspidata* komplekset.**

K.Müller (1951-58) har 3 og S.Arnell (1956) 2 arter i dette kompleks. En analyse af Steel (1978) behandler problemet om det er ét eller to nærtstående taxa. Heri konkluderes, at der er to arter, som umiddelbart visuelt adskiller sig fra hinanden ved forskellig overflade, et forhold der tydeligst ses i scanning-elektron-mikroskop. Her fremtræder den enbo art (*L.bidentata*) med en spættet el. marmorereret overflade, mens den tvebo art (*L.latifolia*) har en glat overflade. Yderligere opregner Steel en række morfologiske forskelle, der nok overlapper hinanden, men som samlet hjælper med til at placere et givet materiale. Disse kan sammenfattes i nedenstående nøgle:

1. Autoik, ofte med bæger. Sideblades lapper med en gennemsnitlig 3-7 celler lang og 1 celle bred spids. Celler 25-40 μm brede.

Plante ofte med 2-4 sidegrene pr. cm stængel og indtil 3 cm lang..... ***L.bidentata* (L.) Dumort.**

(syn.:*L.cuspidata* (Nees)

Limpr. n=18).

1. Dioik, sjældent med bæger. Sideblades lapper med en gennemsnitlig 1-5 celler lang og 1 celle bred spids. Celler 22-34 μm brede. Plante ofte med færre end 2 sidegrene pr. cm stængel og indtil 6 cm lang..... ***L.latifolia* Nees**

(syn.:*L.bidentata* Auct.

non L. n=9).

Steel (l.c.) viser, at næsten alle karakterer varierer meget. Selvom kønsforskellen anses for afgørende, er den af begrænset værdi, idet nogle individer af den enbo ***L.bidentata*** på visse tider af året kun har det ene køn bragt til udvikling og dermed let forveksles med ***L.latifolia***. Afgørende er kromosom-forholdene, der hos ***L.latifolia*** næsten altid er n=9, mens ***L.cuspidata*** altid har n=18. Efter Steel (l.c.) overlapper de to arters økologi, idet begge er almindelige på fugtig bund med græs-/ urte-vegetation; dog forekommer ***L.latifolia*** hyppigere mellem andre planter end ***L.bidentata***, der er almindeligere på dødt- el. levende træ og på bar jord, ofte dannende

rene puder.

Hallingbäck (1985) sammenlægger de to arter og følger dermed Grolle (1983), der skriver, at han afventer Vogelpoel's længe ventede behandling af problemet. Vogelpoel (i brev) mener, **L.bidentata** kan have enten n=9 el. n=18 kromosomer uden morfologiske konsekvenser. Efter hans mening er **L.bidentata** primært enbo (autoik) og i denne form udbredt over det meste af verden, mens tvebo former optræder i populationer, hvor disse udsættes for ugunstige kår med delvis undertrykkelse af det ene eller begge køn som følge. Androecier undertrykkes oftere end gynoecier, og fænomenet forårsages af mikroklimatiske og/el. edafiske faktorer. Planten formerer sig i sådanne tilfælde vegetativt ved fragmentation. I kultur har Vogelpoel set typiske 'latifolia' udvikle 'bidentata'-habitustus og omvendt.

Schuster (1980) opretholder 2 arter, der hovedsagelig adskilles på kønsforskellen, de mindre - kontra - større bladceller, de færre - kontra - mange sidegrene og de langt - kontra - kort tilspidsede sidebladslapper, idet han følger Steel (l.c.). Schuster mener, at først-hanlige former af **L.bidentata** kan forveksles med den tvebo **L.latifolia**. Et givet materiale skal gennemsøges nøje, hvis sikkerhed for énkønnethed skal opnås. Cellestørrelse tillader ikke alene en sikker adskillelse, selv om en olielegemeforskel (- **L.latifolia** med 2-5, sjældnere flere olielegemer i isolerede celler, kontra 3-7 olielegemer pr. celle hos **L.bidentata** -) kan hjælpe til en placering. Schuster mener, at den énkønnede plante kunne placeres som en underart under den tvekønnede, idet den kun forekommer i Vest-Europa. Den tvekønnede har derimod en bipolær udbredelse og kan næsten kaldes "subkosmopolit", idet den kun mangler i de centrale dele af kontinenterne. Tilsvarende eksempler - der dog ikke har et tilsvarende kromosomspring- er **Phaeoceros laevis** ssp. **laevis**/ ssp. **carolinianus** og **Radula complanata** ssp. **complanata**/ ssp. **lindbergiana**. De enbo underarter er i begge tilfælde vidt udbredte og tilpasset varierende ydre forhold, mens de tvebo i højere grad synes begrænset til færre og specifikke biotop-typer og har en begrænset totaludbredelse.

Feltobservationer.

I Norden er den enbo form så almindelig, at 9 ud af 10 gange, hvor fertilt materiale indsamlles, vil dette vise sig at være **L.bidentata**. **L.latifolia** kender jeg kun fra relativt få indsamlinger. Et par øl-

dre fund fra Bornholm (Blykobbe Plantage) danner grundlag for illustrationen af **L.latifolia**. Plantagen står på flyvesand og bl.a. dette forhold har styrket min tidligere opfattelse af artens tilknytning til næringsfattig bund i nåleskov. Arnell (1956) beskriver voksestedet meget bredt, så bredt at man kunne mene at beskrivelsen passer på begge arter : " blandt andre mosser el. i rene puder på fugtige steder, dog også på ret tørre steder; mest på jord, sommetider på træ, på sure klipper el. nær kilder." I dette år har et par specialestuderende arbejdet med vegetationen i danske rigkær. Blandt andre problem-mosser er **Lophocolea bidentata** - **L.latifolia** relationen også dukket op. Ved brug af ovenstående nøgle har det vist sig, at det i disse vegetationstyper er (steril) **L.latifolia**, der er til stede. Denne iagttagelse har foranlediget indsamling af **Lophocolea bidentata/L.latifolia** materiale på en rigkær-lokalitet (**Paludella**-veld ved Bredsgaard Sø, vest f. Viborg, Jylland). Det viste sig at være **L.latifolia** med både han- og hunplanter. Planterne i indsamlingen havde bladlapper med 3-5(-6) celler lange, 1 celle brede spidser og bladceller midt i bladet med 2-5(-9) olielegemer. De var sparsomt grenede, men hunplanterne havde tydeligt 2 generationer af gynoecier. Sammen med **L.latifolia** voksende **Paludella**, **Plagiomnium ellipticum**, **Sphagnum warnstorffii**, **S.teres**, **Drepanocladus intermedius**, **D.vernicosus**, **Philonotis fontana**, **Pellia neesiana** og **Riccardia incurvata**.

Efter Steel (l.c.) skulle **L.latifolia** være almindelig mellem anden vegetation. Dette passer godt på den jyske forekomst, men en bedre forståelse af artens økologi i Norden ville være ønskelig. **L.bidentata** (enbo) er meget almindelig voksende hen over døde grene i nåleskove, samt bar jord. Tilknytningen til lysåbne steder i skoven medfører, at **Lophocolea**-puden bliver mere iøjnefaldende og dermed let bliver samlet, resulterende i et stort antal herbarie-specimens. Den tvebo art (**L.latifolia**) vil være sværere at få øje på på lokaliteterne, og den vil sjældnere være med udviklede kønsorganer. Kun når disse er veludviklede, vil en eventuel tvebohed kunne fastslås med sikkerhed. Ud fra sikre indsamlinger vil det kunne ses, om det er generelt, at **L.latifolia** i Norden især trives og forekommer i rigkær(inkl. **Paludella** veld). **Læsere af 'Mossornas Vänner'** opfordres til at iagttagte **Lophocolea latifolia** (tvebo) i deres område og rapportere voksesteder til forfatteren..

Litteratur:

- Arnell, S. 1956. Illustrated Moss Flora of Fennoscandia.
I.Hepaticae - Lund.
- Grolle, R. 1983. Hepatics of Europe including the Azores: an
annotated list of species, with synonyms from
the recent literature.
Jour. Bryol. 12: 403-459.
- Hallingbäck, T. & I. Holmåsen. 1985. Mossor, en fälthandbok. 2.udg.
Stockholm.
- Müller, K. 1951-58. Die Lebermoose Europas. In.: Rabenhorst's
Kryptogamenflora. Ed.2. Vol.6. - Leipzig.
- Schuster, R.M. 1980. The Hepaticae and Anthocerotae of North
America. Vol IV. - Columbia Univ. Press. New York.
- Steel, D.T. 1978. The taxonomy of *Lophocolea bidentata* (L.) Dum. and
L.cuspidata (Nees) Limpr. - Jour.of Bryology 10:49-59.
- Vogelpoel, D.A.J. 1977. Some typifications and a new subgenus of
Lophocolea (Dum.) Dum. (Hepaticae).
Acta Bot. Neerl. 26: 493-495.

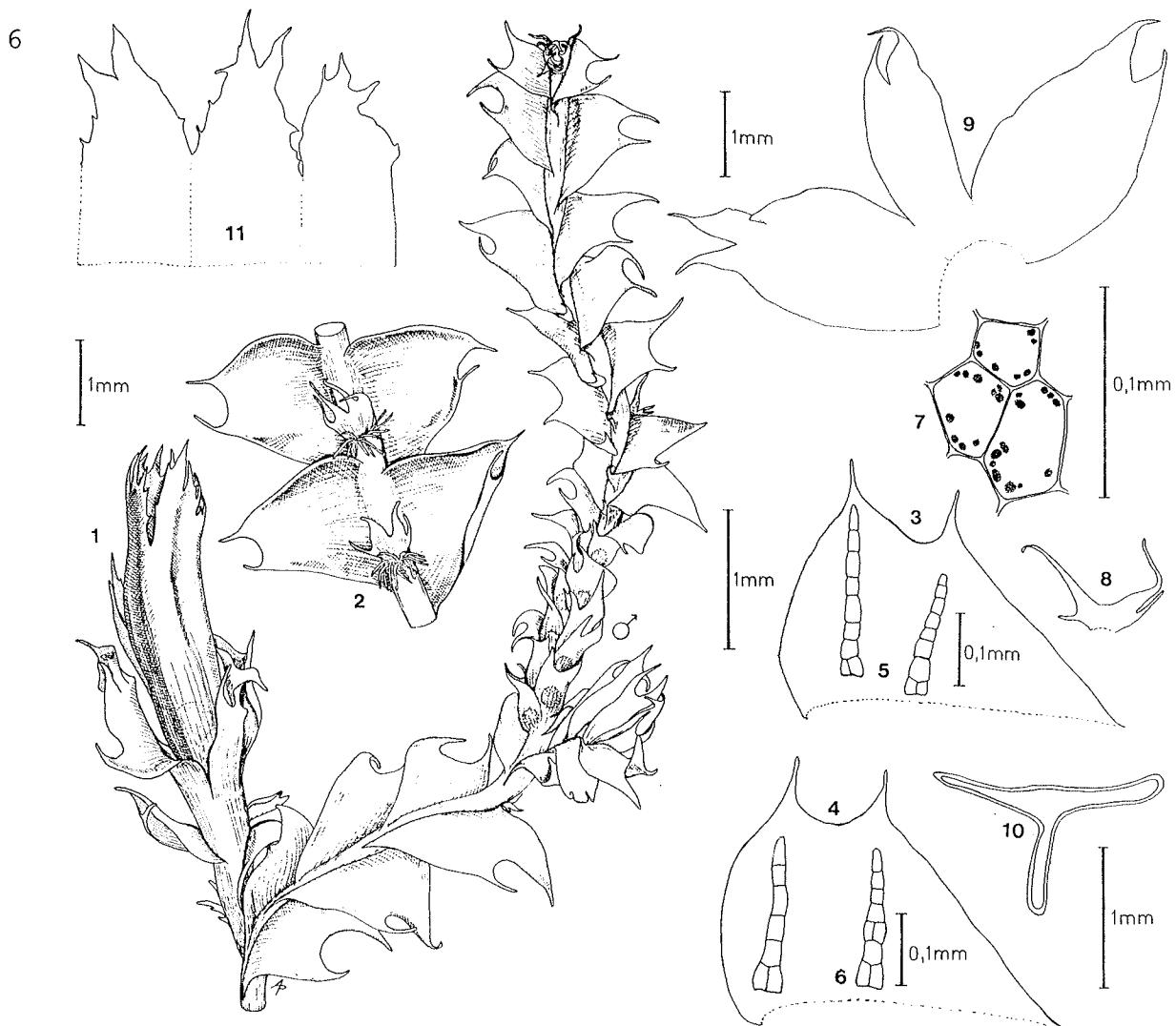

Fig. 1-10 *Lophocolea bidentata*. 1. Plante med bæger og han-gren. 2. Skud set fra undersiden. 3-4. Blad med indsatte bladspidser, så den 1 celle brede del ses (5&6). 7. Celler fra bladmidten. 8. Bugblad. 9. Hunlig svøbblad-ring. 10. Tversnit af bæger. 11. Udfoldet bæger-munding. (Alle fra Sverige: Skoven N. f. Gjölsjö mosse, Småland. leg. K.Damsholt 4.okt. 1981).

Illustrationen fremstillet til den nye nordiske levermos- og hornkapsel flora. Del. Annette Pagh.

Fig. 1-14 *Lophocolea latifolia*. 1. Hunplante med 2 generationer af gynoecier. 2. Hanplante. 3. Skud set fra undersiden. 4-7. Blade med indsatte bladspidser (8-11), så den 1 celle brede del ses. 12. Celler fra midt i bladet. 13. Bugblade. 14. Hunlig svøbblad-ring. 15. Udfoldet bægermünding. (1,3-15 fra Bornholm, Blykobbe Plantage. Leg. Bergstedt 4.jan. 1874; 2 fra samme lokalitet leg. H.Mølholm Hansen, 24. juli 1951). Illustrationen er udarbejdet til den nye nordiske levermos- og hørnkapsel flora. Del. Annette Pagh.

Sinikka Piippos Brachytheciumnyckel översatt

Lars Hedenäs

Abstract : The key to Finnish Brachythecium species by Piippo (1984) is translated into Swedish.

1984 publicerade Sinikka Piippo i Helsingfors en nyckel till de finska Brachythecium-arterna (Piippo 1984). Tyvärr var den ursprungliga nyckeln på finska och därmed inte särskilt användbar för oss i övriga Norden. Genom vänligt tillmötesgående från författaren har jag emellertid fått tillståelse att översätta nyckeln till svenska (från en opublicerad engelsk version) för publicering i Mossornas Vänner's medlemsblad.

Några kommentarer

Eftersom nyckeln är gjord för finska förhållanden stämmer inte alltid de uppgifter om frekvens och växtnäring som finns i nyckeln överens med vad som gäller i övriga Norden. Vidare saknas några av våra arter, nämligen Brachythecium ryanii (Oslo-onrådet i Norge, NV Götaland och S Svealand i Sverige) som står nära B. campestre och B. groenlandicum (fjällart) som är nära släkt med B. albicans (B. geheebei, som bör föras till Homalothecium saknas också i nyckeln). Man bör alltså för säkerhets skull kontrollera exempelvis Nyholm (1954 - 69) om man misstänker någon av dessa arter.

Det är en stor fördel att ha orginalartikeln (Piippo 1984) vid bestämningsarbetet, eftersom alla figurer som nyckeln hänvisar till finns i denna. Ibland är det nästan nödvändigt för att man ska förstå exakt vad som menas med olika karaktärer, speciellt när det gäller former på blad, bladspetsar och liknande. För att underlätta användandet av figurerna har jag samlat några viktigare finska termer och deras svenska motsvarigheter i tabell 1. (Orginalarbetet bör man kunna få tag i genom närmsta bibliotek).

1. Skott medelgrova till grova; blad längsveckade till oveckade, celler långa (ofta 100 μ m eller mer, utom hos <u>B. erythrorrhizon</u> och <u>B. albicans</u>) och med relativt raka väggar.....	2
1. Skott späda till medelgrova; blad oveckade eller nästan oveckade, celler korta (högst 80 μ m långa, hos <u>B. latifolium</u> ibland längre) och med vågiga till raka väggar.....	11

2. Blad breda, äggrunda, kort till långt tillspetsade, oveckade till längsveckade 3
2. Blad +långt tillspetsade, ibland med hårlik spets, vanligen kraftigt längsveckade, sällan tvärrynkade..... 7
3. Blad brett äggrunda, plötsligt avsmalnande mot relativt kort tillspetsad udd eller med kort och bred spets..... 4
3. Blad brett triangulära till äggrunda, långt tillspetsade..... 5
4. Blad alltid kraftigt längsveckade, bladspets kort, bladbas långt nedlöpande i ett band med utvidgade celler; på våt jord i rika skogar, vid källor och bäckar (Fig. 1 - 5)..... B. rivulare
4. Blad längsveckade eller sällan oveckade, bladspets längre, bladbas kort eller ej nedlöpande, det nedlöpande partiet med ej eller knappt utvidgade celler; på jord och klippor i (fuktiga) rika skogar (Fig. 6 - 10)..... B. rutabulum
5. Stam- och grenbladens kanter tandade, bladen längsveckade till släta, nerven når mitten av bladen..... 6
5. Stambladen helbräddade till mycket fintandade, blad ofta kraftigt längsveckade, nerven når upp till 3/4 av bladen; i rika skogar, på fuktiga ställen (Fig. 16 - 21)..... B. mildeanum
6. Blad äggrunda med plana kanter, vanligen med kort spets, längsveckade eller släta; i rika skogar, på förna eller bland gräs, allmän (Fig. 11 - 15)..... B. oedipodium (= B. curtum)
6. Blad vanligen längsveckade med tillbakaböjda kanter, bladspets vriden och delvis tvåskiktad; på fuktig mark i öppen skog, tämligen sällsynt (Fig. 22 - 27)..... B. campestre
7. Blad ej eller kort nedlöpande, celler vanligen långa och smala..... 8
7. Blad långt nedlöpande, celler relativt korta..... 10

8. Grov och styv, med få grenar, gulaktigt brun; i rikkärr, rika sumpskogar, nordlig (Fig. 28 - 31).....B. turgidum
8. Mindre och klenare, gul eller grönaktig; ej i kärr.....9
9. Skott med få grenar, ofta gula, speciellt i skottspetsarna; blad taktegellikt ordnade, med lång och smal spets, blad helbräddade till mycket fintandade, aldrig skarpt tandade, bashörnsceller tydligt kvadratiska; på kalkrik jord eller sten, sällsynt (Fig. 37 - 41)
.....B. glareosum
9. Skott grenade, gröna till halmfärgade; blad glesare, med kortare spets, bladkanter skarpt tandade, sällan nästan otandade, bashörnsceller mer rundade; på murket trä, jord och stenar (Fig. 32 - 36)
.....B. salebrosum
10. Grön, regelbundet förgrenad; bladen ibland tvärrynkade i skottspetsarna, bladkanter tandade; på sten och jord i skuggiga skogar (Fig. 42 - 46).....B. erythrorrhizon
10. Gulaktig, oregelbundet förgrenad, med (bladklädda) grenar cylindriska; kvadratiska celler fortsätter från bladbasen upp längs bladkanten, bladkanter otandade; på ängar dikes-kanter, torra strandängar (Fig. 47 - 51).....B. albicans
11. Blad långt och brett nedlöpande, trekantigt äggrunda, mot spetsen ibland plötsligt avsmalnande.....12
11. Blad ej eller relativt kort nedlöpande, äggrunda eller långa och smala, mot bladspetsen gradvis avsmalnande.....16
12. Bladen mot spetsen ofta plötsligt avsmalnande, grenbladens nerv når ej bladspetsen; fjällarter.....13
12. Bladen mot spetsen gradvis avsmalnande, grenbladens nerv når eller når nästan bladspetsen; hela Finland.....15
13. Medelgrova arter; bladbas långt och brett nedlöpande i ett band av

- rektagulära utvidgade celler, bashörnseller kvadratiska eller utvidgade, bladceller (i mitten av bladet) $7 - 10 \mu\text{m}$ breda.....14
13. Mycket liten art; bashörnceller kvadratiska, bladceller $6 \mu\text{m}$ breda; på kalkrika klippor (Fig. 63 - 68).....B. collinum
14. Bashörnseller kvadratiska, bashörn mycket långt nedlöpande i ett band av rektagulära celler, bladceller med rundade ändar och vågiga längsväggar; på fuktig (kalkrik) jord (Fig. 52 - 56)B. glaciale
14. Bashörnseller stora och utvidgade, bladceller långa och med spetsiga ändar, cellväggarna raka; på fuktig jord (Fig. 57 - 62).....B. latifolium
15. Skott långa men mycket späda och med grenarna typiskt krökta; bladceller, speciellt i grenbladen, korta ($< 50 \mu\text{m}$) och med raka väggar (Fig. 75 - 80).....B. reflexum
15. Skott grövre och med längre (c:a $60 - 70 \mu\text{m}$), vågiga bladceller, grenbladens celler markant längre än hos föregående art (Fig. 69 - 74).....B. starkei
16. Små och späda arter; blad med lång och smal spets, bladceller långa (och smala), bladbaser kort nedlöpande, bladkanter (speciellt hos grenbladen) skarpt tandade.....17
16. Vanligen medelgrova arter, glänsande och med styva blad; bladceller relativt korta, vanligen vågiga, bladbasens celler homogena, kvadratiska till kort rektagulära, markant differenterade från cellerna ovanför, bladbasen ej eller kort nedlöpande, bladkanter vanligen endast fint till mycket fint tandade18
17. Grenbladens nerv slutar i en tagg; på marken i rika skogar, på jord, sydlig (Fig. 81 - 86).....B. velutinum
17. Grenbladens nerv slutar sällan i en tagg; bladceller vanligen

- ännu smalare än hos föregående art; sällsynt nordlig art
 (Fig. 87 - 90) B. trachypodium
18. Nerven når bladspetsen, bladbaser knappast nedlöpande, blad
 smalt triangulära, oveckade; vanlig på stenar, men även på
 trädbaser och jord, något gynnad av kulturpåverkan (Fig. 91 -
 95) B. populeum
18. Nerven når upp till mitten av bladet och slutar ofta i en
 tagg, bladbaser längre nedlöpande, blad ofta nästan ägg-
 runda, ibland något längsveckade; på fuktiga stenar och
 klippor (Fig. 96 - 100) B. plumosum

Citerad litteratur

- Nyholm, E. 1954 - 69. Illustrated Moss Flora of Fennoscandia. II. Musci.
 Lund.
- Piippo, S. 1984. Suomen Brachythecium-lajien (Brachytheciaceae, Musci)
 määritämisetä. Memoranda Soc. Fauna Flora Fennica 60 : 45 - 53.

Tabell 1. Liten ordlista till figurtexterna i Piippo (1984).

- Haaralehtiä - grenblad
 Haaralehden laminan soluja - grenbladceller
 Haaralehden reunan soluja läheltä kärkeä - grenbladskant
 Tyvinurkkasoluja - bashörnsceller
 Varsilehtiä - stamblad
 Varsilehden laminan soluja - stambladceller
 Varsilehden reunan soluja läheltä kärkeä - stambladskant

MOSSORNAS VÄNNERS EXKURSION TILL RUTA +4j VID MJÖRNS SÖDRA
STRAND, 21/8 -88.

Vädret var varierande, men under tiden vi njöt av en välgjord smörgås med gurka sken solen. Matplatsen var väl-placerad. Vi kunde se ut över sjön mellan tuggorna och betrakta de häftiga regnskurar som jagade söndagsflanörer på andra sidan Mjörn, bortåt Östad till.

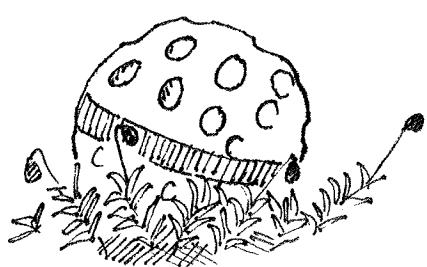
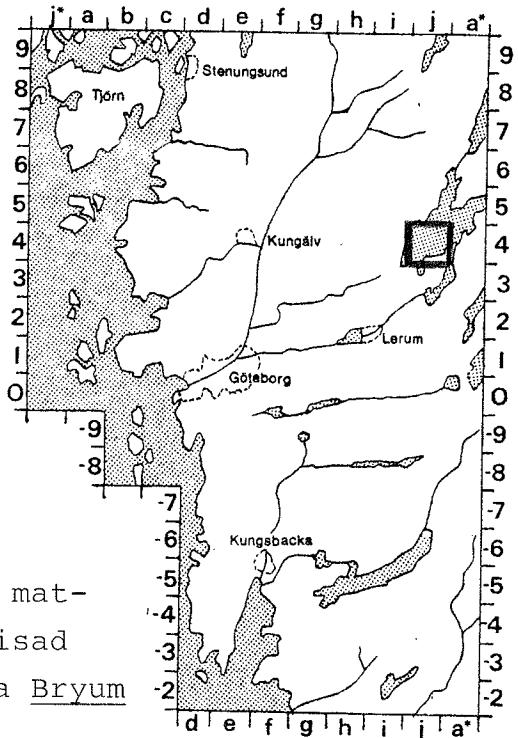
I en skreva på hällen där vi satt växte en grön Bryum alpinum samt även Sphagnum subnitens.

På vägen till stranden och ovan beskrivna matplats, efter att ha lämnat bilarna på anvisad plats vid ÖJAREDs golfbana, plockades bl a Bryum pallens, Pohlia bulbifera, Oligotrichum hercynicum och Fossombronia wondracekii upp av förväntansfulla mossvänner.

Efter matrasten spred vi ut oss lite överallt i terrängen. Uloa hutchinsie växte på ett block i strandkanten. Av den övriga vegetationen att döma är det troligt att vågorna vid stark vind kan skölja över Ulotan. En annan art vi fann och som vi ej så ofta påträffar var Dicranodontium denudatum.

Det blev 24 levermossor och 62 bladmossor, ett något magert resultat kan tyckas, men då skall man veta att stora delar av rutan är vatten.

PETER SÖGÅRD

MARSTRAND 1988-09-04, ruta +5j*

Efter att ha låtit vatten skvala ned från himlen i två dygn kommande vädergudarna uppehåll lagom till den dag då tre mossvänner gav sig i kast med mossorna på Marstrandsön.

Sedan vi kommit i land tittade vi oss först omkring utefter kajen. Tortula papillosa, T. ruralis, Ortotrichum lyelli och Homalothecium sericeum fann vi på en stor alm.

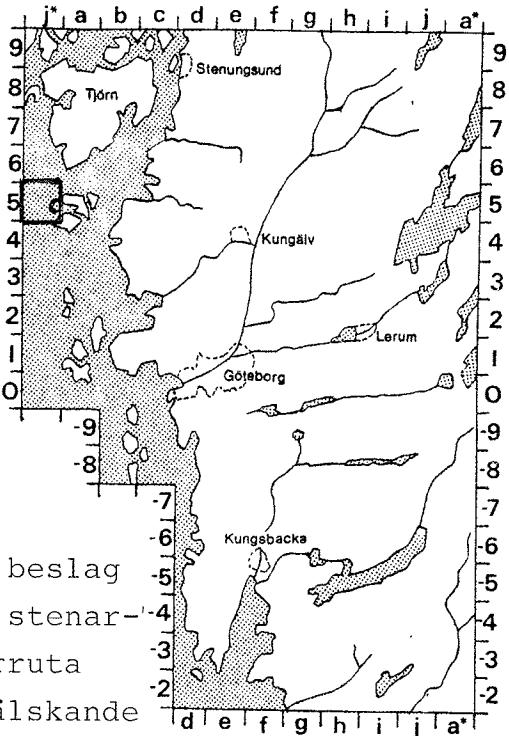
Snart kom vi till en gammal mur, som lade beslag på vår uppmärksamhet ganska länge. Mellan stenarna i muren stack ut härliga kvastar av murruta och att det var goda betingelser för kalkälskande arter märktes på våra fynd, bl a Tortula muralis, Barbula convoluta, B. fallax, Distichium capillaceum, Tortella tortuosa och T. fragilis. Vi fann också Leptobryum pyriforme med vackra hängande päronformade sporhus och bruna gemmae på rothåren; det senare upptäcktes dock först hemma vid stereoluppen.

En tur in i skogen ökade på artlistan med en del Mnium-arter och annat smått och gott. I en fuktsvacka mellan bergknallarna fann vi Aulacomnium palustre med groddkornsbärande skott.

Fikapaus på en bänk i solskenet gav förnyade krafter och krypande bredvid stigen fann vi en levermossa med gröna groddkorn, som hemmavid kunde bestämmas till Lophozia ventricosa, eftersom oljekropparna var grynpigmenterade och utan "stekt-ägg"-utseende.

Efter att ha krånglat oss igenom Nålsögat kom vi ner till en blockstrand, där vi fann Schistidium maritimum och glädjande nog Ulota phyllanta med vackra groddkornssamlingar i toppen av bladen.

Därefter traskade vi upp i bergen och letade Sphagnum-arter. Bland dem fann vi också levermossorna Mylia anomala och

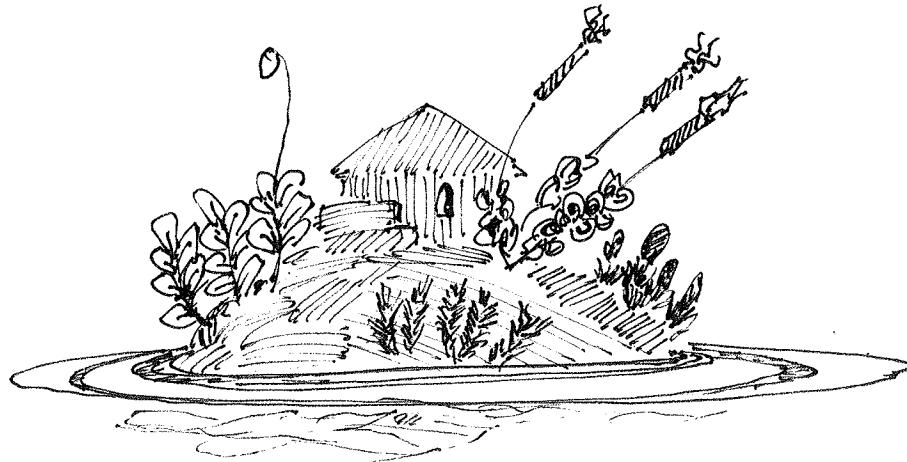
Cladopodiella fluitans, den senare rikligt försedd med stoloner.

Vi sökte oss fram till Carlstens fästning, där vi återsåg en del av kalkarterna från utflyktens början och sittande på en mur i solgasset plockade vi till oss Grimmia pulvinata och Ortotrichum anomalum. Sven undersökte en stor alm och fann Tortula laevipila och Zygodon viridissimus.

Nöjda och rödkindade efter en härlig dag i sol och vind tog vi "spårvagnen" tillbaka till Koön, där bilarna väntade.

Medan vi väntade på Instöfärjanräknade vi ihop våra fynd och antecknade totalt 25 levermossor och 81 bladmossor, vilket vi tyckte var ett skapligt resultat med tanke på att ön vi besökt inte var så stor.

Vi som deltog var Nils Dalberg^h, Sven Bergqvist och referenten Evastina.

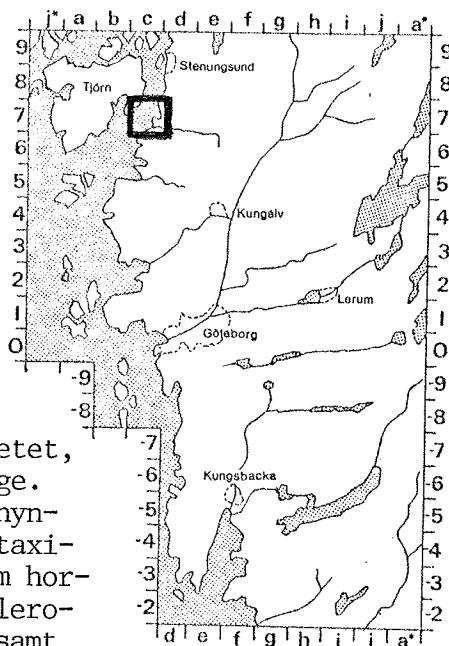
Denna exkursion utgjorde en komplettering till en inventering, som fick avbrytas på grund av kraftigt novembersnöfall föregående höst. Under det första besöket hann vi med att finna granska träd och murar runt Jörlanda kyrka. Fyra *Orthotrichum*-arter påträffades: *O. lyellii*, *O. affine*, *O. anomalum* och *O. diaphanum*. På en cementmur satt *Grimmia pulvinata* och *Tortula muralis*, och på några askar en mindre mängd *Leucodon sciuroides*, *Ulota bruchii* och *Zygodon vulgaris*. *Homalothecium sericeum* bredde ut sina spretande förökningsskott över nedre delen av kyrkogårdsmuren.

Då vi 1988 återupptog inventeringsarbetet, startade vi i en ådal med en liten almdunge. Helt enligt förväntningarna fanns där *Eurhynchium stokesii* och *schwartzii*, *Fissidens taxifolius*, de båda *Plagiochila*-arterna, *Mnium hornum* och *undulatum* samt en mindre mängd *Scleropodium purum*. - Ett kvarndämme av cement samt överspolade gnejshällar hyste ett antal vattenmossor, av vilka *Hygrohypnum luridum*, *Porella platyphylla* (!) och *Schistidium rivulare* kan nämnas. I ett lerigt moras intill ån gjordes dagens *Anthoceros*-fynd av Sven B., som också svarade för att *Leskea polycarpa* kunde avprickas.

Så gick färden vidare till en havsstrand. På vägen dit kunde vackert "fertil" (=groddkornsskott) *Aulacomnium androgynum* studeras. Den unkna lukten av *Lophocolea bidentata* fick vi prova på i en dikeskant. Bortsett från *Pottia heimii* och en njutbar lunchpaus gav denna strand ett magert utbyte. - Efter att ha trängt oss genom en risig ekkratetskog och fyllt på inventeringslistan med ett antal triviala arter, sökte vi oss till en göl på Källsbyhalvön. Denna göls omgivningar var ett givande vitmossfält. Följande *Sphagnum*-arter bokfördes: *S. palustre*, *magellanicum*, *pilosum*, *imbricatum* ssp. *austinii*, *rubellum*, *fuscum*, *tenellum*, *fal-lax*, *majus* och *auriculatum*. Inte långt från gölen hann Sven B. först fram till en stor "kaka" av *Sphagnum strictum*.

Trots att landremsan i denna ruta är ganska smal, fick vi även i övrigt en god täckning med såväl kärrmossor och vitmossor som fattigmarks-mossor. Sedan vi prickat av dagens fynd, beredde vi oss för hemfärd. Men icke! I närheten av parkeringsplatsen fanns en sprickrik gnejskulle med utsipprande kalkrikt vatten. I skårorna satt *Tortula tortuosa* och *Ctenidium molluscum* och på plana marken nedanför växte *Pohlia bulbifera* och *Philonotis fontana*. Evastina gav sig inte heller förrän hon uppdagat *Nardia scalaris*.

C:a 135 arter i en utpräglad åkerbruks- och havsbetonad ruta var ett acceptabelt resultat av ansträngningarna av Sven Bergkvist, Evastina Blomgren, Nils Dahlberg, Pär Johansson och Harry Andersson (som skrev).

Mossornas Vänners exkursion till Styrsö, ruta -8b, 2/10-88.

Efter en blåsig överfart, steg tre förväntansfulla mossvänner i land på Styrsö, och så här långt ute i skärgården tänkte vi nog att det skulle bli häftiga mossor på havsstränder och på skalbankar.

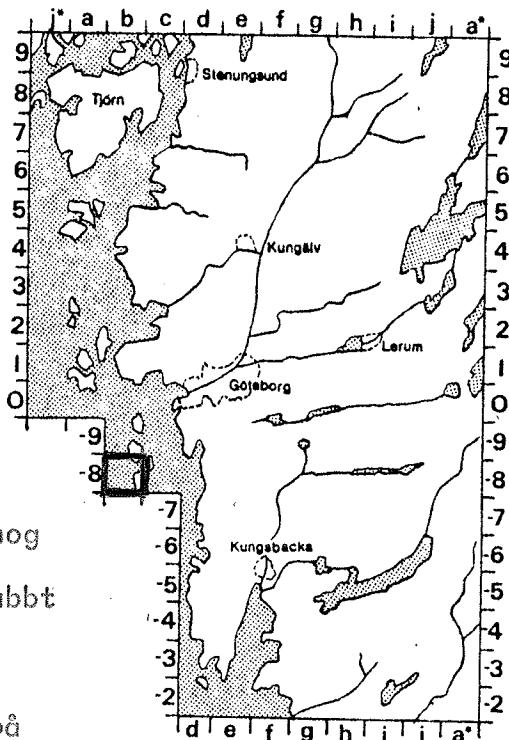
Dock blev det inte riktigt som vi ville. De riktigt fina lokalerna finns nog på ön, men vi hittade dom inte trots snabbt ilande hit och dit i markerna.

Pär J, en av dom tre tappra, har varit på vitmossekurs i Dalarna och knöböjd andaktsfullt i varje liten våtmark och letade upp sammanlagt 12 vitmossearter, t.ex. Sphagnum subnitens, S. molle och S. inundatum. Bland de andra mossarter, som plockades fram ur våtmarkerna må nämnas Drepanocladus aduncus, Drepanocladus fluitans och Dicranum bonjeanii.

Till Evastinas stora förtvivlan blev utbytet av levermossor ganska magert. Riktigt intressanta var endast Lophozia excisa och L. wentzeli. Längs de små stigar vi följde över ön växte bl.a. Pohlia annotina och Dicranella schreberiana. Trots sin belägenhet långt ut i havet fanns på Styrsö en del skog av lundkaraktär med mullrik jordmån, som dolde bl.a. de tre Eurhynchiumarterna E. striatum, E. hiens och E. stokesii.

Artantalet 87, varav 12 levermossor, må betecknas som lite magert

tycker referenten Sven B.

FÖRLANDA 1988-10-30, ruta -4i.

Vid Förlanda kyrka hälsades vi välkomna av vår lokale ciceron Jan Kuylenstierna från Fjärås.

Som uppvärmning studerades mossfloran på kyrkogårdsmuren samt de hårt beskurna lindarna och lönnarna. Tjocka Antitrichia-sjok låg på muren och Bryum flaccidum satt både på mur och träd. Övriga epifytarter värdar att notera var Metzgeria furcata, Frullania dilatata, Leucodon sciuroides, Ortotrichum affine och lyellii samt Pylaisia polyantha.

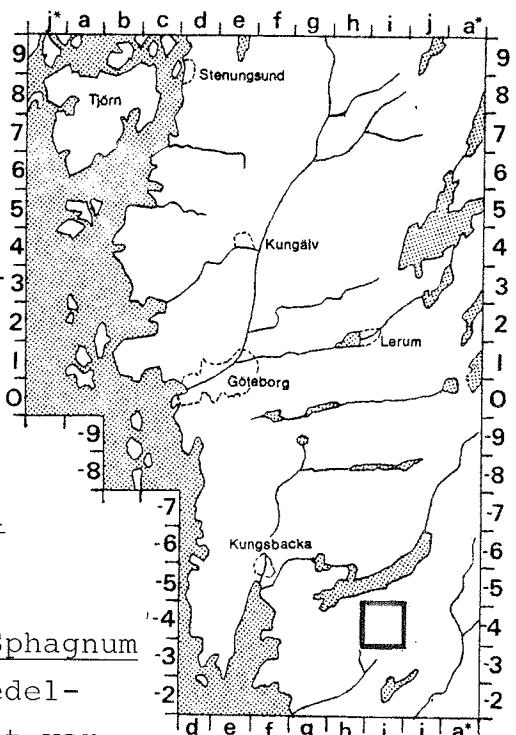
I ett kärr ca 500 m S om kyrkan hittades Sphagnum teres och warnstorffii, vilka indikerade medelrikkärrstyp. Övriga fynd som bekräftade det var Riccardia multifida, Bryum pseudotriquetrum, Campylium stellatum, Drepanocladus revolvens och Rhizomnium pseudopunctatum.

Bryologiserandet vid både denna och nästa lokal försvårades något av att allt var fruset; man fick således t ex bryta små bitar av Sphagnum och stoppa i munnen för att tina den, innan man kunde titta på stambladen.

Inventeringsrutans pärla är utan tvekan rikkärrret och sänkan vid Hälleviks damms SV ände. Dammen ligger 1 km S om kyrkan.

Vi krasade (is) ned i den aldominerade sänkan med massor av Thuidium tamariscinum kring fötterna. Längre ned mot dammen byttes de vackra istavlorna av Thuidium mot ännu vackrare av Trichocolea tomentella. "Den är ju ännu vackrare när den är frusen" kommenterade en hänförd Lars Sjögren. Ett par hundra meter av översilningsmark var det innan man kom ned till rikkärrret. Där utförde Evastina med bravur det berömda hållfasthetsprovet på gungflyet.

Det höll tills det brast men som tur var fanns det gott om folk i närheten som kunde få tag i henne och hala upp henne

innan hon försvann helt. Hon fick med sig en bit Brachythecium rivulare upp också.

En näve blandning av lika delar is, gyttja och brunmossor från detta kärr visade sig efter upprepad sköljning samt sorterings vid arbetsbordet innehålla: Calliergonella cuspidata, Calliergon cordifolium, Mnium medium och Philonotis fontana. Philonotisbladen var subsecunda, men det skriver Smith i sin flora att de kan vara och då är det så. Dessutom har P. fontana stambarkceller som är fyllda med en popcorns-liknande sörja vilket närstående arter saknar. Några stambarkceller brukar alltid hänga kvar vid bladbaseren då man rycker av ett blad från stammen.

På väg tillbaka från kärret plockade Dan en Cynodontium-liktande akrokarp mossa som växte på ett fuktigt stenblock. Under mikroskopet syntes ett linjärt blad med en rak, distinkt gräns mellan basalcellerna, vilka var släta och färglösa, och de övre cellerna som var tätt papillösa. Vidare var bladkanterna upptill vågiga, naggade och + trasiga. Alltså en Trichostomum tenuirostre, en mindre allmän invånare i vårt undersökningsområde, om den inte är förbisedd.

Vi gjorde sedan ett par kompletteringsstopp, varav det första vid vägkanten. På en bergssida satt Sphagnum quinquefarium, Lophozia silvicola och Isopterygium elegans bl a.

En cementtrumma i en åkerkant gav Barbula unguiculata (!), Ortotrichum anomalum, O. diaphanum samt Schistidium apocarpum.

Lyngmosse SO om Förlanda till sist, var hopplöst djupfryst. Ändå lyckades vi totalt finna femton Sphagnumarter denna dag!

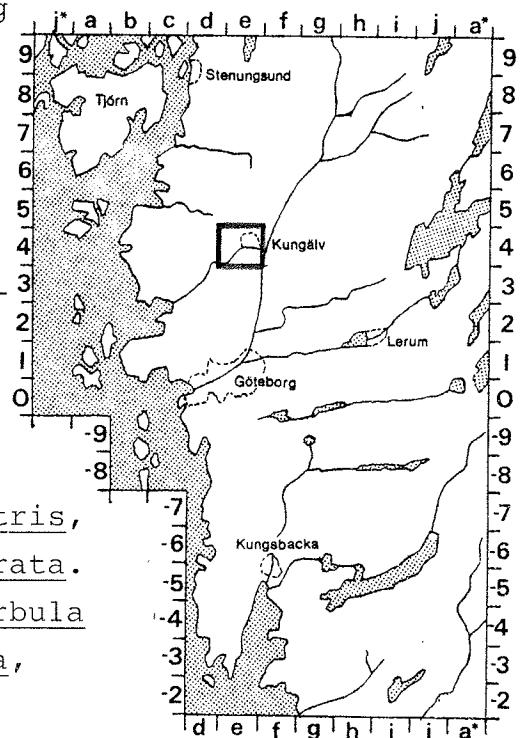
39 levermossor och 101 bladmossor, Sphagnum inräknat, gav totalt 140 arter. Med en kompletterande exkursion under isfria förhållanden lär antalet stiga ytterligare.

Vi som var med hette Sven B., Evastina B., Dan Ehrencrona, Jörgen Hanák, Camilla Hållinder, Pär J (skribent), Jan Kuylenstierna + två vänner samt Lars Sjögren.

MOSSORNAS VÄNNERS EXKURSION TILL RUTA +4e, 13/11 -88.

Vi startade exkursionen vid Bohus fästning i Kungälv. På långt håll lyste de guldglänsande mattorna av Homalothecium sericeum. Det är den art som domineras de av fästningens cement påverkade berghällarna på sydvästra och nordvästra sidan. Arten förekommer även på fästningsmuren.

Andra arter som man lägger märke till på dessa fästningssidor är Bryum pallens, Orthotrichum anomalum, Barbula recurvirostris, Encalypta streptocarpa samt Preissia quadrata. Av de mer rara små mossorna kan nämnas Barbula convoluta var commutata, Pottia intermedia, Weissia microstoma samt Reboulia.

På fästningsholmens norra sida finns en än mer tydligt kalkpåverkad flora. Här är t ex Tortella tortuosa, Ctenidium molluscum, samt Lejeunia cavifolia vanliga. När vi var mätta på vad fästningen hade att bjuda på begav vi oss in mot Kungälvs samhälle, för att se Tortula latifolia. På vägen dit beskådade vi på mycket nära håll den spetsbergsgås som hade valt en gräsmatta här som sin rastplats sedan mitten av oktober.

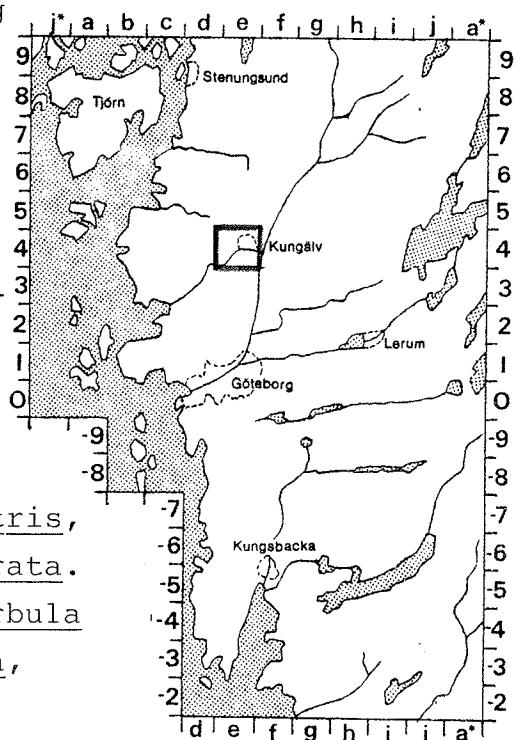
Lars Samuelsson och jag Peter Sögård med barnen Anders och Malin var de som slöt upp denna något frostnupna dag i november.

MOSSORNAS VÄNNERS EXKURSION TILL RUTA +4e, 13/11 -88.

Vi startade exkursionen vid Bohus fästning i Kungälv. På långt håll lyste de guldglänsande mattorna av Homalothecium sericeum. Det är den art som domineras de av fästningens cement påverkade berghällarna på sydvästra och nordvästra sidan. Arten förekommer även på fästningsmuren.

Andra arter som man lägger märke till på dessa fästningssidor är Bryum pallens, Orthotrichum anomalum, Barbula recurvirostris, Encalypta streptocarpa samt Preissia quadrata. Av de mer rara små mossorna kan nämnas Barbula convoluta var commutata, Pottia intermedia, Weissia microstoma samt Reboulia.

På fästningsholmens norra sida finns en än mer tydligt kalkpåverkad flora. Här är t ex Tortella tortuosa, Ctenidium molluscum, samt Lejeunia cavifolia vanliga. När vi var mätta på vad fästningen hade att bjuda på begav vi oss in mot Kungälvs samhälle, för att se Tortula latifolia. På vägen dit beskådade vi på mycket nära håll den spetsbergsgås som hade valt en gräsmatta här som sin rastplats sedan mitten av oktober.

Lars Samuelsson och jag Peter Sögård med barnen Anders och Malin var de som slöt upp denna något frostnupna dag i november.

Vårprogram Göteborg 1989

ALLTID SAMLING VID BOTANISKA INSTITUTIONEN, 09.00.

Söndagen den 2 april. Ruta +4f.

Årsmöte i fält samt exkursion. I rutan ligger Nödinge, halva Bohus och en liten flik av Kungälv. Detta är ett tillfälle att besöka Campylopus atrovirens-lokalen vid Lilla Viken, samt att i markerna kring Kvarndammen specialstudera Sphagnum strictum vilken här har en rik förekomst. Anmäl dig till Peter Sögård, tel 0303-14336.

Söndagen den 16 april. Ruta +8j*.

Ute på Tjörns nordvästra hörn bör det finnas mycket fina strandängar samt även en och annan göl med skalgrus runt. Ring Harry Andersson för anmälan på tel 0303-92635.

Söndagen den 30 april. Ruta -9j.

En ruta SO om Härryda med stora myrar, vidsträckta skogar, Oligotrichumstigar, orörda branter och en sjö att äta bredvid. Vad kan man mer begära? Anmäl till Pär Johansson, tel 031-129483.

Söndagen den 14 maj. Ruta +5h.

Alefjäll på gränsen till Risveden besöker vi idag. Preliminärt inleds dagen med epifytstudier på ädla lövträd vid Kilanda säteri. Evastina tar emot din anmälan på tel 031-462423.

Söndagen den 28 maj. Ruta +7j.

Drängedalen och Grandalen, Slereboån och Karibosjön. Vackra namn på lokaler i denna inventeringsruta som ligger i Risvedens hjärta och innehåller flera fina tjärnar och större mossar. Måنne kan nya fynd av Hookeria och Trichocolea göras? Ring Sven Bergqvist för anmälan, tel 0523-32022.

Vårprogram Stockholm 1989

Inomhus

Under hösten började en del av oss i Stockholmsområdet att träffas ungefär en gång i månaden för att tillsammans studera olika mossgrupper. Har du lust att vara med ? Tag kontakt med Lars Hedenäs (08 / 778 61 34, 666 42 14-arb.) eller Gerhard Kristensson (0762 / 718 57).

Söndagen den 23 april

Exkursion till Mölnbo marmorbrott (numera nedlagt). I och kring marmorbrottet finns en rik och spännande mossflora. Vi kan förvänta oss att finna bland annat Aloina rigida, Campylium calcareum och Homomallium incurvatum. Tag pendeltåget från Stockholm C kl. 9.15 mot Södertälje. Byt i Södertälje S till pendeltåget mot Gnesta och hoppa av i Mölnbo, där vi träffas vid stationen kl. 10.15. (C:a 1 km promenad återstår härifrån till själva brottet).

Helgen 19 - 21 maj.

Långexkursion till södra Östergötland, där Karlerik Söderholm och Gudrun Ekelöf visar oss runt i bryologiskt okända områden. Vi kommer bland annat att besöka en större ravin, delvis kalkpåverkad. Transporten till området kommer troligen att ske med hyrd bil / minibuss och vi kommer att bo på Karleriks och Gudruns sommarställe (sovplatser både i boningshus och på höskulle). Mossvänner från hela landet är välkomna ! Information och anmälning: Lars Hedenäs (08 / 778 61 34) eller Gerhard Kristensson (0762 / 718 57).

Sista anmälningsdag är 10 maj.

NBS i Jämtland

30 juli - 4 augusti 1989

NBS, Nordic Bryological Society, kommer i år att anordna sin sommarexkursion i Frostvikens församling i norra Jämtland. Förläggning blir vid Stora Blåsjön ca 40 km N om Gäddede.

Exkursionsområdet omfattar prealpina-alpina regionen och ett stort antal naturtyper och habitat kommer att besökas, bl a prealpin granskog och subalpin björkskog, kanjoner, myrar, snölegor och fjällhedar. Området har subalpint klimat och berggrunden är mycket varierande med stora inslag av kalksten, vilket borgar för stor artrikedom.

Inkvartering sker i stugor med 6, 8 eller 9 bäddar. Mat ordnas centralt. Humana priser. Även hotell finnes om man önskar bo mer privat. Mossornas Vänners medlemmar är hjärtligt välkomna!

För mer information, kontakta någon av nedanstående personer så snart som möjligt. Anmälan före 10 maj.

Lars Hedenäs
Naturhist. Riksmuseét
Kryptogambotanik
Box 50007
104 05 STOCKHOLM
Tel. 08-666 42 14

Lars Söderström
Ekologisk Botanik
Umeå Universitet
901 87 UMEÅ
Tel. 090-16 60 54

Bengt Gunnar Jonsson
Ekologisk Botanik
Umeå Universitet
901 87 UMEÅ
Tel. 090-16 54 93

Levermosskurs i Jämtland

INTENSIVKURS I LEVERMOSSOR - MED BETONING PÅ ARTKUNSKAP OCH EKOLOGI.

TID: 7-11 augusti 1989.

FÖRLÄGGNING: Hållands folkhögskola utanför Undersåker cirka 20 km SO om Åre.

KOSTNADER: I kursavgiften (preliminärt 970 kr för logement och 1090 kr för rum) ingår helpension och kursmaterial.

ARRANGÖRER: Mossornas Vänner, Sveriges Lantbruksuniversitet och Uppsala Universitet.

LÄRARER: Kell Damsholt, Tomas Hallingbäck och Lars Söderström.

KURSMÅL OCH INNEHÅLL: Målet är att alla deltagare skall få se och lära sig så många levermossor som möjligt. Vi har därför placerat oss i Sveriges kanske artrikaste levermossområde, och vågar följkärtligen också utlova många arter, både lågländerarter och högfjällsarter. Vi kommer att bekanta oss med levermossor i urskog, myrar (både mossar och extremrikkärr), forsdimma, sent framsmälta snölegor, branter med kalk såväl som sura bergarter etc.

Passa på! Det dröjer tills något liknande arrangeras igen.
Begränsat deltagarantal. Anmäl Er därför i god tid!

ANMÄLAN: Före 1 juni, till

Tomas Hallingbäck
Plomonvägen 126
741 00 KNIVSTA

Eller per telefon: 018-34 35 12 (kväll)
018-67 24 67 (dag)

Resultat- & balansräkning för Mossornas Vänner

POSTER 1988 1987

TIDNINGSVERKSAMHET

Intäkter

Prenumeration	6130.00	4800.00
Lösnummerförsäljning	2719.80	1082.50
Carl Stenholms Fond	2400.00	4500.00
Ränta på postgiro och PK-Sparkonto	<u>486.34</u>	<u>388.42</u>
	11734.14	10770.92

Kostnader

Tryckning	5721.40	7020.00
Porto et c	1936.30	778.00
Övrigt	<u>1374.40</u>	<u>4161.00</u>
	9032.10	11959.00
<u>Resultat tidningsv.</u>	+2704.04	-1188.08

INVENTERINGSVERKSAMHET

Intäkter

Vitmossfloreförsälj.	220.00	5320.00
Bot. Föreningens Fond	<u>2244.00</u>	<u>2000.00</u>
	2464.00	7320.00

Kostnader

Bilersättning	598.00	3710.00
Övrigt	<u>997.66</u>	<u>694.00</u>
	1595.66	4404.00
<u>Resultat inv.verks.</u>	+868.34	+2916.00

TOTALT RESULTAT: +3572.38 +1727.92

BALANSRÄKNING

1988-12-31

1987-12-31

Tillgångar

Upplupna intäkter	400.00	
Postgiro	5298.42	7945.24
PK-Sparkonto	<u>7230.40</u>	
SUMMA TILLGÅNGAR	<u>12928.82</u>	<u>7945.24</u>

Skulder och eget kapital

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	3703.20	2292.00
Tidigare års ansamlade resultat	5653.24	3925.32
Årets resultat	<u>3572.38</u>	<u>1727.92</u>
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL	<u>12928.82</u>	<u>7945.24</u>

Göteborg den 27 februari 1988

Pär Johansson/ Ordf.

Evastina Blomgren/ Sekr.

REVISIONSBERÄTTELSE

Undertecknad, som ombetts granska Mossornas Vänners räkenskaper för verksamhetsåret 1980, har vid verkställd revision funnit böckerna fördra med ordning och reda. Inventering har skett av föreningens tillgångar, vilka överensstämmer med balansräkningen. Jag tillstyrker därför att årsmötet fastställer den framlagda balansräkningen och beviljar styrelsen ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattat.

Göteborg den 9 mars 1989

Gustaf Bernström

Kallelse till årsmöte

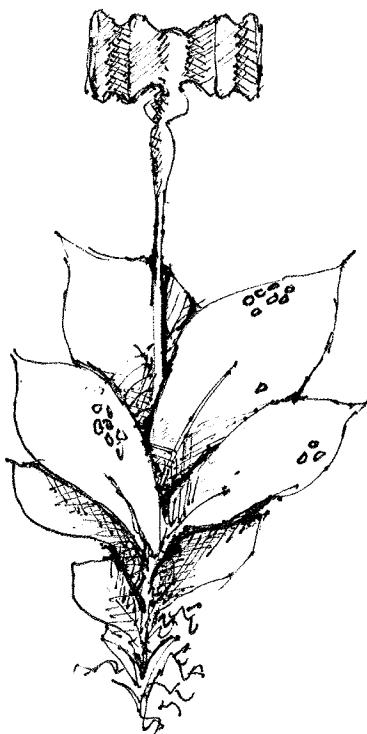
Härmed kallas samtliga medlemmar
till

MOSSORNAS VÄNNERS ÅRSMÖTE

vilket äger rum i fält
plats: ruta +8j*
söndagen 16 april
(inventeringsexkursion)

Dagordning:

1. Mötet öppnas.
2. Dagordning.
3. Val av ordförande för mötet.
4. Val av sekreterare för mötet.
5. Val av justeringsmän.
6. Årsmötets utlysning.
7. Föregående årsmötes protokollsbeslut läses upp och kommenteras.
8. Rapporter från
 - kassör/redaktör.
 - inventeringsansvarig.
 - vitmossprojektet.
9. Revisorns berättelse.
10. Fråga om ansvarsfrihet.
11. Val av styrelse.
12. Val av revisor.
13. Övriga frågor.
14. Mötets avslutande.

Subscription & back copy prices, and how to pay from outside the Nordic countries

PAYMENT 1: By bank cheque

USA and other countries without international money transfer system.

Pay by:

buying a commercial bank cheque drawn on "Mossornas Vänner".

Send cheque and order to:

Mossornas Vänner
c/o Pär Johansson
Birgittagatan 4B
S-414 53 Göteborg
SWEDEN

Current subscription price:

SEK 50/year + SEK 45/cheque.

Members in non-Nordic countries can draw a subscription for up to 3 years in a row, in order to save money and effort.

Current price for back copies:

SEK 12.50/copy + SEK 45/cheque.

PAYMENT 2: By money transfer (Postgiro).

Great Britain, BRD and other countries with international money transfer system.

Transfer money to:

Swedish postal giro (postgiro): 13 37 88-0, Mossornas Vänner.

Current prices:

SEK 50 for subscription, and the price per back copy SEK 12.50 + SEK 20/order.

EN REKOMMENDABEL STEREOLUPP

Många bryologer tycker att stereoluppen är oumbärlig vid mosstudium. Stereoluppar är dock dyra saker och utförande och kvalitet varierar en del mellan olika tillverkare. Av dessa anledningar är valet av lupp viktigt. Det gäller att hitta någon lupp med följande egenskaper: god optisk kvalitet, god stryktålighet och hyfsat pris.

För dem som går omkring i lupptankar så vill jag gärna rekommendera en lupp som heter NT-30. NT står för Natur och Teknik. Cirkapriset är när detta skrivs 3.500 kr + moms.

Jämfört med de botaniska institutionernas Wild-, Zeiss- och Leitzluppar är den här alltså ganska billig. Icke desto mindre av god optisk kvalitet. Den är dessutom mycket oöm, tål alltså mycket stryk. Luppen består nämligen av endast ett litet antal lösa delar. Belysningen är av två slag, ovanifrån och underifrån. Förstoring 20 och 40 gånger.

Mannen som säljer luppen och driver "Service- o. Handelsfirman Natur o. Teknik" heter Morgan Carlsson. Adress Forsåkersg 107, 431 63 MÖLNDAL. Tel 031-27 80 71. Firman har leverantörsavtal med skolförvaltningen i Göteborg.

TILL SALU

Begagnat mikroskop

Ett bra begagnat mikroskop av märke Olympus BHA med både ljusfältsobjektiv och faskontrast, säljes av

Roland Bengtsson
Slottet
340 36 MOHEDA
Tel. 0472-62075 (dag), 71113 (hem).

Nypris ca 25.000:-
Begärt pris 10.000:-

ANGÅENDE TIDSKRIFTENS NUMRERING

Är Mossornas Vänner en gammal anrik tidskrift eller?
Några läsares osäkerhet angående MV:s numrering är
förståeligt.

T o m nr 29 utkom tidskriften i löpande numrering (löpande
från starten) 2-3 gånger om året. Från nr 30 använder vi
årsvisa volymer med två nummer per volym. För att denna över-
gång skulle bli smidig fortsatte vi bara i nummerföljden.

En utomstående kan nu få intrycket av att MV utkommit i 30
år, vilket ju i och för sig låter trevligt men också är fel-
aktigt. Hade vi i stället kallat MV 30:1 för MV 11:1, vilket
är korrekt i så motto att denna volym utgavs på tidningens
elfte år, så hade vi haft både MV 11, alltså MV nr 11 och
MV 11:1 & MV 11:2, alltså MV volum 11 nummer 1 & 2.

För att undvika missförstånd och nummerförväxling och tid-
skriften sålunda den befintliga numreringen.

Om det nu fanns någon som inte fattade något av ovanstående
förklaring, så kan vi också meddela att det gör ingenting.